

TBMM
HALKLARIN EŞİTLİK VE DEMOKRASİ PARTİSİ
GRUP BAŞKANLIĞI

Sayı : 11656

Tarih : 25.04.2025

27411

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Serhat EREN
Diyarbakır Milletvekili

Tokat T Tipi Kapalı Cezaevi'nde tutulan tutsaklar, avukat görüşmelerinde yaşadıkları hak ihlallerini aktarmış, özellikle ağız içi arama dayatmasına karşı çıkan mahpusların yaklaşık 7 aydır hastanelere sevk edilmediği bildirilmiştir. Ağır hasta mahpusların sağlık durumu giderek kötüleşirken, bu dayatmayı reddedenler disiplin cezalarıyla karşı karşıya kalmış ve aile görüş hakları engellenmiştir.

Örneğin Mehmet Şirin Kaya, Suat Oğuz ve Mehmet Tiryaki'ye 2 ay, Aydın Değirmenci'ye ise 1 ay aile görüş yasağı verilmiştir. Hipertrop hastası Mehmet Sayılğan'ın tedavisi yapılmamış, tahliyesi 25 Mart 2025'te 6 ay süreyle ertelenmiştir. Ayağında çıkık bulunan Mehmet Şirin Kaya'ya fizik tedavi uygulanmadığı için kalıcı sakatlık riski oluşmuştur.

30 yıldır cezaevinde bulunan Adnan Çelebi'nin tahliyesi 2, Kamuran Taş'ın 1, Mehmet Sayılğan'ın 5 kez ertelenmiş, Aydın Değirmenci ve Mehmet Şirin Kaya'nın ise infazları yakılmıştır. Ağırlaştırılmış müebbet hapis cezası alan ve bir yıldır tek kişilik hücrede tutulan Hamit Acu'nun başka bir hükümlü olmaması gerekçesiyle etkinliklerden mahrum bırakılması ve günde yalnızca 1 saat havalandırmaya çıkarılması da açık bir tecrit uygulamasıdır.

Cezaevlerinde uygulanan bu tür dayatmaların herhangi bir yasal dayanağı olmadığı gibi, ulusal ve uluslararası insan hakları normlarına da açıkça aykırıdır. Tedavi hakkı, özel yaşamın gizliliği, ayrımcılık yasağı ve insan onuruna uygun muamele, hem Anayasa hem de Türkiye'nin taraf olduğu sözleşmeler tarafından güvence altına alınmıştır.

Bu bağlamda;

1. Tokat T Tipi Kapalı Cezaevi'nde ağız içi aramayı reddettikleri gerekçesiyle 7 aydır hastaneye sevk edilmeyen tutukluların sayısı kaçtır? Bu uygulama hangi yasal düzenlemeye dayandırılmaktadır?
2. Ağız içi arama uygulaması Anayasa'nın 17. maddesi ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 3. maddesi kapsamında "kötü muamele" niteliği taşımakta mıdır? Bakanlığınız bu konuda bir yasal değerlendirme yapmış mıdır?

3. Tedaviye erişimi engellenen Mehmet Şirin Kaya, Mehmet Sayılğan ve diğer hasta mahpuslara ilişkin cezaevi idaresine veya sağlık birimlerine iletilmiş raporlar mevcut mudur? Bu raporlar doğrultusunda herhangi bir işlem yapılmış mıdır?
4. Hamit Acu'nun, başka ağırlaştırılmış müebbet hükümlüsü olmadığı gerekçesiyle bir yıldır tecrit altında tutulması hukuka uygun mudur? Talep ettiği cezaevi sevki neden reddedilmiştir?
5. Aydın Değirmenci ve Mehmet Şirin Kaya'nın infazlarının hangi gerekçeyle yakıldığına ilişkin resmî açıklama var mıdır? Bu kararlar hangi kurul tarafından, neye dayanarak verilmiştir?
6. Tokat T Tipi Cezaevi'nde son bir yıl içinde kaç mahpusun tahliyesi "iyi hal" ve "pişmanlık" değerlendirmesi gerekçesiyle ertelenmiştir? Bu değerlendirmelerin objektifliği ve denetimi nasıl sağlanmaktadır?
7. Kitap sayısına getirilen sınırlamanın (5 kitapla sınırlandırma) yasal dayanağı nedir? Bu uygulama Türkiye genelindeki tüm cezaevlerinde geçerli midir?
8. Cezaevlerinde sağlık, görüş, kitap, sosyal etkinlik gibi temel hakları keyfi biçimde kısıtlayan uygulamaların engellenmesi için Bakanlığınız herhangi bir izleme, soruşturma veya reform süreci başlatmış mıdır?